

INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE

**Projecte Normatiu de Decret d'Alcaldia PEL QUAL ES GARANTEIX EL DRET
DE LES PERSONES TRANSSEXUALS I TRANSGÈNERES I LES PERSONES
INTERSEXUALS A SER TRACTADES I ANOMENADES D'ACORD AMB EL NOM I
EL GÈNERE AMB ELS QUALS S'IDENTIFIQUEN**

(Versió febrer 2019)

14IIG/2019

VALORACIÓ DE L'IMPACTE DE GÈNERE

L'avaluació de l'impacte de gènere Projecte Normatiu de *"Decret d'Alcaldia pel qual es garanteix el dret de les persones transsexuals i transgènere i les persones intersexuals a ser tractades i anomenades d'acord amb el nom i el gènere amb els quals s'identifiquen"* és **Transformador de desigualtats (impacte molt positiu).**

INTRODUCCIÓ

El present document és un Informe Preliminar d'Impacte de Gènere (IIG d'ara endavant) del Projecte Normatiu de *Decret d'Alcaldia pel qual es garanteix el dret de les persones transsexuals i transgènere i les persones intersexuals a ser tractades i anomenades d'acord amb el nom i el gènere amb els quals s'identifiquen*.

Els IIG analitzen les necessitats pràctiques de les persones contemplant la desigualtat de gènere, les obligacions relacionades amb la vida quotidiana, les diferents situacions de partida i els potencials efectes diferencials que es poden derivar de l'aplicació de les propostes polítiques. Així, és un document que acompanya els projectes normatius i de polítiques públiques, i en el qual es fa una avaluació *prospectiva* (és a dir, prèvia i estimada) del seu impacte en funció del gènere, amb objecte d'identificar i prevenir la producció, manteniment o increment de les desigualtats de gènere, tot realitzant propostes de modificació del projecte.

En l'àmbit català, la Llei 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que la transversalitat de la perspectiva de gènere ha de ser un dels principis de funcionament dels poders públics: "els poders públics han d'aplicar la perspectiva de gènere i la perspectiva de les dones en les actuacions, a tots els nivells i a totes les etapes" (article 3).

El seguiment d'aquest mandat queda recollit en l'àmbit local per mitjà de les **Directrius per a l'elaboració de les normes municipals** adoptades per acord de Comissió de Govern de l'Ajuntament de Barcelona el 15 d'abril de 2014. En concret l'article 140 estableix que, tot projecte normatiu s'ha d'acompanyar amb una memòria d'avaluació de l'impacte normatiu, o d'antecedents. Aquest impacte ha d'integrar una **anàlisi d'impacte de gènere**, en la qual s'avaluen els resultats que es puguin derivar de l'aprovació del projecte des de la perspectiva de l'eliminació de desigualtats i de la seva contribució a la consecució dels objectius d'igualtat d'oportunitats i de tracte entre dones i homes (d).

Més específicament, el **Reglament per a l'Equitat de Gènere a l'Ajuntament de Barcelona estableix el caràcter obligatori dels Informes d'Impacte de Gènere de les propostes normatives (article 9).**

El Departament de Transversalitat de Gènere de l'Ajuntament de Barcelona ha elaborat una **metodologia pròpia** que permet realitzar una anàlisi sistemàtica de la normativa municipal des del punt de vista de l'impacte de gènere. Aquesta metodologia segueix les directrius de la

Generalitat de Catalunya (Institut Català de les Dones), així com d'organismes internacionals (Comissió Europea) i es basa en l'anàlisi de:

- El resultat o efecte que té la normativa sobre dones i homes;
- Les possibilitats que la normativa ofereix com a eina per a acabar amb les desigualtats de gènere, o bé el risc que contribueixi a perpetuar-les i/o a aprofundir-les.

1. IDENTIFICACIÓ I DESCRIPCIÓ DE LA NORMA

Nom: Projecte Normatiu de *Decret d'Alcaldia pel qual es garanteix el dret de les persones transsexuals i transgènere i les persones intersexuals a ser tractades i anomenades d'acord amb el nom i el gènere amb els quals s'identifiquen*

Categoria: Decret d'Alcaldia

Òrgan responsable: Direcció dels Serveis Jurídics. Gerència de Recursos.

Finalitat: Aquest decret té per objecte garantir i regular el dret de les persones transsexuals i transgènere i les persones intersexuals a ser tractades i anomenades d'acord amb el nom i el gènere amb els quals s'identifiquen en les seves relacions amb els òrgans i serveis públics municipals, en les condicions que s'estableixen.

Població destinatària: Aquest Decret s'aplica a:

- a) Òrgans municipals, organismes autònoms i entitats públiques empresarials municipals, així com qualsevol organisme públic i entitat de dret públic vinculat o dependent de l'Ajuntament de Barcelona.
- b) A les entitats de dret privat vinculades o dependents de l'Ajuntament de Barcelona o dels seus organismes públics.
- c) A les empreses prestadores o concessionàries de serveis públics municipals, en el marc de la prestació d'aquests serveis.

2. VINCULACIÓ AMB OBJECTIUS PROGRAMÀTICS I DISPOSICIONS NORMATIVES EN MATÈRIA D'IGUALTAT DE GÈNERE

2.1. Vinculació amb objectius del Pla per la Justícia de gènere 2016-2020 i les polítiques de l'Ajuntament de Barcelona.

L'objectiu principal del **Pla per la Justícia de Gènere (2016-2020)** és l'assoliment d'una ciutat equitativa i justa des de la perspectiva de gènere. El Pla estableix, també, com un dels principis orientadors, el reconeixement de la diversitat. I per treballar en aquesta línia, aquest Pla es complementa amb el **Pla Municipal per a la Diversitat Sexual i de Gènere 2016-2020**.

Es parteix de la convicció que les realitats del col·lectiu LGTBI s'han d'abordar des d'una mirada feminista, que entengui les seves discriminacions i violències en relació amb el sexisme. D'aquesta manera, es parteix d'entendre que el sistema de gènere té quatre dimensions. La

primera és el sexe, que ens distingeix en funció de les nostres característiques corporals entre femelles i mascles, excloent del marc normatiu les persones intersexuals o no binàries, ja que els seus cossos no encaixen amb la lògica binària. La segona dimensió és la identitat de gènere, que pressuposa que les persones amb un cos de femella s'han de sentir identificades com a dones i les que tenen cos de mascle, com a homes. D'aquesta dimensió es deriva la desigualtat entre les posicions de dona i home i l'exclusió de les persones trans, ja que no s'identifiquen amb el gènere atribuït socialment en funció del seu sexe. La tercera dimensió és l'expressió de gènere, que marca que la identitat ha d'anar lligada a un comportament socialment classificat com a femení o masculí, excloent així les dones masculines i els homes femenins. Finalment, a nivell d'opció o desig sexual es pressuposa l'heterosexualitat, és a dir, la complementarietat entre la feminitat i la masculinitat. D'aquesta darrera dimensió queden excloses les persones lesbianes, gais i bisexuals, així com altres orientacions plurisexuals.

Tenint en compte això, ambdós Plans comparteixen alguns objectius i de manera conjunta integren la perspectiva de gènere en el seu sentit més ampli per tal de fer front al sexisme existent en la societat actual. Aquests Plans són instruments d'actuació transversal de l'Ajuntament per a promoure la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere i per a l'eliminació de les desigualtats i violències per raó de sexe i per motius d'orientació o desig sexual, identitat de gènere i per les diferències en el desenvolupament sexual.

En concret, aquest projecte normatiu es vincula amb l'eix estratègic de Canvi Institucional del *Pla per la Justícia de Gènere* el qual fixa línies de treball en tots els àmbits del funcionament, l'organització i les polítiques municipals per tal d'avançar cap a un procés de transformació real de les pràctiques i la cultura de l'organització pública, implantant la perspectiva de gènere per tal que, com a resultat, la igualtat de gènere sigui realment una prioritat transversal en totes les polítiques de l'Ajuntament.

2.2. Disposicions normatives en matèria d'igualtat de gènere i drets de transsexuals, transgènere i intersexuals.

La no-discriminació per motius d'orientació sexual (opció/desig sexual-amorós), identitat o expressió de gènere és present en preceptes de la normativa vigent.

En l'àmbit europeu, s'han d'esmentar les resolucions del Parlament Europeu de 8 de febrer de 1994, de 18 de gener de 2006 i de 24 de maig de 2012, relatives a la igualtat de drets de lesbianes i gais i a la lluita contra la discriminació i l'homofòbia; la Directiva 2000/78/CE, del Consell Europeu, relativa a l'establiment d'un marc general per a la igualtat de tracte al lloc de treball i en l'ocupació, i l'article 21 de la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea, per mitjà del qual es consagra, entre altres aspectes, la prohibició de discriminació per orientació sexual.

En l'àmbit de l'Estat espanyol també s'han dut a terme en l'àmbit jurídic una sèrie d'iniciatives legislatives entre les quals cal destacar la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del codi penal, la Llei 62/2003, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social (articles 27 a 43) i la Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de

la menció relativa al sexe de les persones. Aquesta darrera llei no preveu el cas de les persones transgènere i intersexuals que decideixen no sotmetre's a cap tractament mèdic i, en canvi, comporta la paradoxa entre l'aparença física i l'ús comú del nom de les persones que són en tractament mèdic però que encara no poden fer el canvi legal de nom a causa de la durada del tractament, d'un mínim de dos anys.

En l'àmbit català, l'Estatut d'autonomia estableix en l'article 40.8 que:

«els poders públics han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual, i també han de promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones».

Finalment, la *Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia* amplia el marc normatiu existent. Aquesta normativa té com a objectiu desenvolupar i garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals (LGBTI) i evitar les situacions de discriminació i violència, per a assegurar que a Catalunya es pugui viure la diversitat sexual i afectiva en plena llibertat.

El projecte normatiu de ***“Decret d'Alcaldia pel qual es garanteix el dret de les persones transsexuals i transgènere i les persones intersexuals a ser tractades i anomenades d'acord amb el nom i el gènere amb els quals s'identifiquen”*** compleix amb allò que es disposa a l'article 23.1 de la *Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia*, que preveu expressament que en l'àmbit de les administracions públiques de Catalunya s'han d'establir les condicions perquè les persones transgènere i les persones intersexuals siguin tractades i anomenades d'acord amb el nom del gènere amb què s'identifiquen.

A més, en l'àmbit local, aquest decret tracta de contribuir en l'efectivitat del dret a la no-discriminació per raó d'orientació sexual i identitat de gènere, establert a l'art. 21 de la Carta de Ciutadania, Carta de Drets i Deures de Barcelona, aprovada pel Consell Municipal en sessió de 17 de desembre de 2010 i a l'article II de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat, de l'any 2000.

3. ANÀLISI D'ASPECTES FORMALS I METODOLÒGICS

3.1. Llenguatge no sexista:

En relació a la formulació de la norma, es constata l'aplicació d'un llenguatge inclusiu des de la perspectiva de gènere, es percep una ferma voluntat de redactar en clau de persona i abandonar el masculí genèric.

3.2. Participació de grups de persones transsexuals, transgènere , amb identitats no binàries i feministes en l'elaboració del projecte:

Les *Directrius per a l'elaboració de les normes municipals*, -que comprenen les directrius de tècnica normativa i sobre la tramitació de l'expedient per a l'aprovació de les ordenances, els reglaments i els decrets (2015)-, al seu article 141 tenen en compte la importància de la participació ciutadana en l'elaboració de normativa municipal. I en aquesta línia, el que interessa avaluar des del punt de vista de l'impacte de gènere és la participació de les persones transsexuals, transgènere o intersexuals; és a dir, si s'ha tingut en compte la veu de la seva veu en el disseny de la norma.

En tot cas, **no ens consta que hagi existit cap espai per la participació** en la formulació del Projecte Normatiu de *Decret d'Alcaldia pel qual es garanteix el dret de les persones transsexuals i transgènere i les persones intersexuals a ser tractades i anomenades d'acord amb el nom i el gènere amb els quals s'identifiquen*.

4. ANÀLISI D'IMPACTE DE GÈNERE

4.1. Diagnòstic sobre l'àmbit d'actuació.

Una de les principals problemàtiques que manifesta el col·lectiu LGTBI és la falta de visibilitat i la manca de reconeixement de la seva diversitat. En un marc sexista, se sol establir com a "normalitat" les relacions heterosexuales i el cisgenderisme, és a dir, que les persones s'identifiquin amb el gènere atribuït en néixer en funció del seu sexe. Així, doncs, encara que no hi hagi una voluntat LGTBfòbica, les realitats de les persones LGTBI acaben quedant invisibilitzades i, en conseqüència, acaben patint vulneracions de drets. Una de les discriminacions que actualment pateixen les persones transsexuals, transgènere i amb identitats no binàries és precisament el no reconeixement de la seva identitat, essent que, per exemple, en el context que aquí ens ocupa, a dia d'avui, no es poden registrar ni ser interpellades amb el seu nom i/o gènere sentit de la mateixa manera que la resta de personal de l'Ajuntament.

Les persones transsexuals i transgènere sovint són representades a partir d'estereotips o se'ls exigeix que passin desapercebudes en funció del seu gènere sentit, de manera que la invisibilitat s'estableix com una condició per una transició de gènere d'èxit. Fins ara, a l'Ajuntament les persones transsexuals i transgènere s'han de registrar amb el nom i gènere que tenen reconegut de manera legal, i que pot no ser el mateix amb el que s'identifiquen.

Les persones intersexuals i amb identitats no binàries directament no entren en l'imaginari col·lectiu, la seva posició no encaixa en el marc del sistema sexe-gènere i simplement es fa impensable que hi hagi persones que no puguin classificar-se ni com a homes ni com a dones. El resultat d'això es tradueix en què l'Ajuntament actualment no preveu aquestes realitats, i en conseqüència les invisibilitza i discrimina.

4.2. Anàlisi de la incorporació de la perspectiva de gènere en el projecte

Es considera que la versió de 11/12/2018 del Projecte Normatiu de *“Decret d’Alcaldia pel qual es garanteix el dret de les persones transsexuals i transgènere i les persones intersexuals a ser tractades i anomenades d’acord amb el nom i el gènere amb els quals s’identifiquen”* en el seu conjunt possibilita una atenció específica de les diferències esmentades en l’apartat anterior, en termes de reconeixement i visibilització de la diversitat.

4.3. Previsió de resultats

Al Projecte Normatiu de *“Decret d’Alcaldia pel qual es garanteix el dret de les persones transsexuals i transgènere i les persones intersexuals a ser tractades i anomenades d’acord amb el nom i el gènere amb els quals s’identifiquen”* s’aprecia la voluntat d’integrar la perspectiva de gènere tant en elements formals com en el contingut que regula. Per això, es preveu que tinguin resultats positius en termes de visibilització i reconeixement de drets de les persones transsexuals, transgènere i intersexuals. Es tracta d’una norma que pot resultar transformadora de desigualtats i, en concret, permet revertir -en el si de l’Ajuntament- una de les discriminacions que actualment pateixen les persones transsexuals, transgènere i intersexuals: el no reconeixement de la seva identitat, essent que, a dia d’avui, no es poden registrar amb el seu nom i/o gènere sentit de la mateixa manera que la resta de personal de l’Ajuntament.

5. VALORACIÓ GLOBAL DE L’IMPACTE DE GÈNERE

A partir de l’anàlisi de la incidència de la norma en el desenvolupament de la igualtat de gènere en el seu àmbit d’aplicació, així com de la seva contribució als objectius de les polítiques d’igualtat, es determina que l’impacte de gènere de l’aplicació del Projecte Normatiu *“Decret d’Alcaldia pel qual es garanteix el dret de les persones transsexuals i transgènere i les persones intersexuals a ser tractades i anomenades d’acord amb el nom i el gènere amb els quals s’identifiquen”* (Versió 11/12/2018) és **transformador de desigualtats i, per tant, se’n valora un impacte de gènere molt positiu.**

6. PROPOSTES DE MODIFICACIÓ I RECOMANACIONS

Vista la formulació del projecte normatiu així com els seus continguts, només es considera necessari plantejar dues propostes per a ampliar el seu impacte de gènere positiu:

1. Introduir altres identitats no binàries en el present Decret

Si bé és cert que la proposta normativa inclou les persones intersexuals (aquelles que no encaixen en el binarisme biològic del sistema sexe-gènere perquè tenen característiques sexuals que no corresponen amb el sexe “mascle” o “femella”), **es considera pertinent**

incloure altres identitats no binàries, ja que suposa el reconeixement d'una diversitat més àmplia que la que proposa el projecte normatiu. És a dir, es proposa ampliar l'àmbit d'aplicació a aquelles persones que, com en el cas de les intersexuals, se surten de la norma binària quant a identitat de gènere, amb l'especificitat que en aquests casos el gènere autopercebut no encaixa en el binarisme tot i tenir unes característiques sexuals que podrien encaixar amb el sexe "mascle" o "femella" que preveu el sistema sexe-gènere. Ens referim, per exemple, a identitats no binàries com persones amb gènere fluid, agèneres, en trànsit, "genderqueer", bigèneres, entre d'altres.

Una possibilitat per integrar aquesta proposta en el present Decret podria ser canviar el terme "intersexual" per "identitats no binàries" que aglutina les persones intersexuals i, també, la resta d'identitats no binàries a la que ens hem referit en aquest apartat.

2. Substituir el terme "orientació sexual" per "opció/desig sexual"

Sempre que sigui possible i la norma no faci referència específicament a preceptes legals on aparegui el concepte "d'orientació sexual", es proposa substituir aquest terme per una alternativa que no tingui -o pugui tenir- una connotació negativa, i que no obri la porta a interpretacions LGTBIfòbiques. El concepte "orientació" pot evocar a pensar en termes de "correcte/incorrecte". "Desorientar-se" és "desviar-se/confondre's/perdre's d'un camí" (o d'una norma que, en aquest cas, és el sistema sexe-gènere).

En aquest sentit, es proposen altres fórmules: "desig" o "opció" sexual.

[Redacted signature]

Cap del Departament de Transversalitat de Gènere

Barcelona, 18 febrer 2019